Ч. 176 (14.425). Львів, пятниця 7. серпня 1936. Poczt. opłata opłacona ryczałtem. Рік LVI.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. щадн. 504-060. 143.322.
Адреса для телеграм: „Діло“. Львів.
Головний Редактор приймає від 11—12 год. перед полуднем.
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно 5·00 зол.
Чвертьрічно 15·00 „
Піврічно 30·00 „
Річно 60·00 „
ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці 1 долар, франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Чехословаччині 30 ч. к. — в усіх прочих краях по 7·50 зол.

Телеф. Редакції: 229-41.
„ Друкарні: 229-26.
В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

Повстанці почали офензиву.

ГІБРАЛЬТАР, 6. 8. Райтер. **Вчора почалася повстанча офензива.** 5-тисячний відділ вирушив тяговим самоходом зі Севілі в напрямі Бадахоз. Друга кольона посувається на північ, відбираючи республиканцям ряд місцевостей. **Акція з метою заняти долину Ґвадальквівіру робить поступи.**

ПОЖЕЖА РЕСПУБЛИКАНСЬКОЇ ФЛЬОТИ?

ЛІССАБОНА, 6. 8. ПАТ. Залоги кораблів, що тут причалили, бачили вогонь і дим у базі есп. республиканської фльоти в Картаґені та чули відтіля відгуки сильних вибухів.

УРЯД ХВАЛИТЬСЯ ПЕРЕМОГАМИ.

БАРСЕЛЬОНА, 6. 8. ПАТ. Командант республиканського летунства повідомляє, що урядові війська посунулися 15 км. в напрямі Сарагосси, а під Гуеска розбили 2-тисячний повстанчий відділ.

МАДРИД, 6. 8. ПАТ. Комунікат мініства внутрішніх справ стверджує успіхи республиканців на всіх фронтах.

ПОВСТАНЧИЙ ТАКОЖ.

ПАРИЖ, 6. 8. ПАТ. Головна кватира повстанців з Бурґос оголосила комунікат, повідомляючи, що повст. кольона заняла м. Альколеа дель Лінар на шляху з Мадриду до Сарагосси. Повстанці облягають від пятниці м. Тольозу.

УРЯДОВИЙ КОМУНІКАТ ЗДЕЗАВУОВАНИЙ.

ПАРИЖ, 6. 8. ПАТ. Мадридський уряд хвалився в комунікаті, що війська Ґалісії розбиті. Тепер губернатор цієї провінції заперечує це, стверджуючи, що її війська злучилися з національними партіями до боротьби за визволення країни, загроженої большевизмом

ЕСПАНСЬКІ ІНФОРМАЦІЇ.

ПАРИЖ, 6. 8. Авас. Сумні еспанські події мають у собі дещо гумору. Ось Авасів представник звиджував відтинок фронту на Сієрра Ґаларама б. Сан Рафаель, де тоді йшов великий бій. Один республиканський старшина заявив, що бій ще не покінчений, але повстанці вже переможені. З трудом дістався відважний кореспондент на другий бік, де повстанчий командант відтинку ген. Понте запевнив його, що перемога по стороні повстанців. Кореспондент сам уважно розглянув позиції і дійшов до переконання, що у положенні нема ніякої зміни.

Шрапнелі над Ґібральтаром.

ҐІБРАЛЬТАР, 6. 8. ПАТ. Республиканський контрторпедовець приплив з Маляги, щоб заатакувати два кораблі, якими 2.000 повстанців перепливало пролив. Повстанчі літаки прогнали контрторпедовець до Естампа, повстанці причалили до Альжесірасу. Підчас бою великий набій з контрторпедовця упав на перегоновий майдан у Ґібральтарі, 200 метрів від табору британських утікачів, 500 м. від касарень шотляндського курінія. Жертв у людях не було.

Масові димісії дипльоматів.

БУКАРЕШТ, 6. 8. ПАТ. Тутешній есп. посол зложив димісію в імені цілого посольства.

ЖЕНЕВА, 6. 8. Авас. Тутешній есп. ґенер. консуль і делеґат Еспанії подався до димісії; незабаром так само поступить шарже д' афер і секретар посольства з Берна.

ПРИЧИНА.

ВІДЕНЬ, 6. 8. ПАТ. На запит еспанського уряду перший секретар посольства у Відні та торговельний атташе на Австрію, Мадярщину і Чехословаччину дон Роман Оязун відповів, що виповідає послух тому, що не **годиться з політикою теперішнього мадридського уряду, який щораз то більше переходить під впливи і володіння комуністичних та революційних елементів, що є ворогами релігії, батьківщини та свободи.** В цих умовинах він воліє утратити становище ніж увійти в конфлікт зі своєю совістю. **Він солідаризується з повстанчим рухом і віддається до диспозиції уряду з Бурґос.**

Хто фінансує республиканців?

МОСКВА, 6. 8. Авас. На поміч еспанському урядові субскрибовано тут 12,150.000 рублів. Їх замінять на франц. франки та перешлють на адресу премієра Хіраля

А ХТО ПОВСТАНЦІВ?

СЕВІЛЛЯ, 6. 8. ПАТ. Поодинокі підприємства дарували повстанчому командуванню 350 тисяч пезетів на закупно літаків закордоном.

Релігійність повстанців.

ПАМПЕЛЮНА, 6. 8. Авас. Більшість повстанців, карлістів і фашистів, носить поверх одягу медалики Богоматері або святих, підкреслюючи цим способом релігійний характер війни. Всі повстанці настроєні дуже оптимістично. Їхні сили на півночі обчислюють на яких 100.000, з того 30.000 в Наварі. Вони не починають офензиви лише тому, що хотять виступити рівночасно з південною групою.

ЦЕРКВИ ГОРЯТЬ.

ПАРИЖ, 6. 8. ПАТ. Комуністи заволоділи містом Гіхар і підпалили там церкву, монастир Капуцинів та урядову палату.

ПІДСУМКИ ЖЕРТВ.

БАРСЕЛЬОНА, 6. 8. ПАТ. Урядово подають: В боях на вулицях Барсельони згинуло разом 511 осіб. Не вдалося устійнити ідентичности 193 осіб.

Програма нового грецького уряду.

ЩО ДІЄТЬСЯ В ГРЕЦІЇ?

АТЕНИ, 6. 8. Стефані. Новий віцепремієр Завіцянос заявив представникові часопису „Гестія“, що новий уряд негайно візьметься до реформи адміністрації, щоб усунути з неї партійного духа, а також дбатиме про поліпшення умовин життя службовиків та про господарську відбудову краю

БІЛГОРОД, 6. 8. ПАТ. Телефонічна сполука з Грецією перервана, кордон замкнений, тому подробиці про положення невідомі. Правдоподібно до военного стану і розвязання парляменту довів Метаксас, що віддавна змагає до диктатури; його противники намагалися до цього не допустити через ґенер. страйк

Італійці про положення в Абісинії.

РИМ, 5. 8. Стефані заперечує вістку, немовби рас Імру сформував 60-тисячну армію, з чого 40.000 машерує на Дессіє. Також чутки, немовби абісинці напали на Адіс Абебу та взяли багату добичу, неправдиві. В Абісинії нема ніякої акції, хіба нереґулярні ватаги граблять, але італійці з ними розправляться, як лише покінчиться дощева пора.

За поправу долі учителів-заточенців.

Львів, 6. серпня 1936.

Поза границями Сх. Галичини працює під нинішню пору кілька соток українського учительства, яке можнаб поділити на дві нерівні групи. Перша з них це велика скількість тих учителів і учительок, які через брак варстатів праці на своїй землі або відмовну відповідь шкільної влади були приневолені шукати хліба між чужими. І нині нема мабуть повіту в цілій Польщі, де не булоб таких, нібито добровільних, але напевно неприхильною долею загнаних працівників, які шукаючи праці на чужині, хотіли відтяжити буджети своїх родин, стати самостійними і не марнувати своєї молодости без праці, а знання, набуте в школі, використати в практичному житті.

Незавидна нераз доля тих молодих людей, що серед чужого оточення мусять переживати дуже гіркі хвилини, доки не загартують своїх нервів і трохи освояться з новим життям. Кожний з них думав про скорий поворот на рідну землю, але звичайно ті бажання залишались тільки у світі мрій, бо майже всі вони живуть дальше на чужині. Деяке вдоволення дає їм може матеріяльна сторона, бо всеж вони забезпечені, всеж журба про кусник хліба, про дах над головою у них відпадає. Всі вони працюють совісно і нераз знаходять у влади зрозуміння, а навіть похвали. Деякі серед чужого моря вибились у своїй педагогічній праці і заняли досить відповідальні становища. Тільки деякі з них, приневолені ріжними причинами, залишили працю, вернулись до свого краю і тут шукали для себе чи то в приватному шкільництві, чи в інших варстатах праці. Невагал всі вони люди молоді, причому мало серед них жонатих чи замужніх, що тепер є часте явище, хоч на чужині причиняються ще до того й спеціяльні обставини.

Якеж відношення тих кількасот інтелігентних людей до своєї батьківщини, до свого народу і до тих всіх вартостей, що складаються на поняття „нація“? Є між ними люди для свого народу втрачені, люди, які на чужині через ріжні обставини проміняли свою віру і народність. Належать сюди переважно такі, що поженились або повиходили заміж за не своїх. Їхні звязки з рідним краєм, зі своїм народом, а навіть з ріднею майже зв'язкі. Поза них більше є таких, що не зірвали зі своєю народністю ані вірою, але досить слабо реаґують на прояви українського національного життя. Вони заакліматизувались, обходяться без української книжки, ґазети, духово чуються на чужині досить добре, а побут серед своїх не має для них ніякої принади.

Інші знову заточенці знають, хто вони, і залежно від характеру явно та сміло або менше відважно признаються до свого народу, дорожать його теперішнім і майбутнім. Одні з них читають свою пресу, свої книжки, належать до своїх професійних, освітніх, культурних товариств. Другі через ріжні обставини стримуються від зверхнього виявлювання своїх почувань, але безперечно їх серця і душі належать до нас. Всіх їх лучить однаково велика туга за рідним краєм і всі вони у своїх серцях леліють мрію, коли зможуть вернутись вже все до своїх.

Але є ще інша ґрупа заточенців, чисельно менша, бо начисляє всього кілька десятків душ

Є це учителі і учительки, яких „для добра школи" в ріжних часах і серед ріжних обставин відірвано від рідного краю і кинено в корінно польські сторони. Є це люди старші, які нераз по кільканацять а то й більше літ працювали в рідному краю, зжились зі своїм народом. Люди з малими винятками жонаті, з родинними обовязками. Тому вирвання їх від дотеперішніх верстатів праці, зпоміж родини мусіло відбитись важко на їх духовому і матеріяльному стані. Старші люди живуть все іншим життям: дім, більша родина, діти в школі й інші обовязки не дозволяють волочитись з місця на місце. Кілько то сліз нераз пролили малі діти і зажурена дружина, коли їх батька і мужа нагло і несподівано покликано на нове службове місце не сотки кільометрів від дітей і родини! Бідний муж і батько їхав в невідоме з великою журою, що буде з його дітьми та родиною. Зі собою забрати не міг, а лишити не було де. Так само було, якщо обоє працювали; одно їхало з жалем, друге оставалось з чорною розпукою. Все те відбивається фатально на душі перенесеного. Але є випадки, що обох, чоловіка і жінку перенесено і то в інші сторони та що всупереч всяким заходам не можуть навіть на чужині получитись. Богато духових сил зідає туга за рідними сторонами, а звязки з вихованими поколіннями і з тим всім, що їх колись на рідній землі лучило, не дають зжитись з новими обставинами. Думка про поворот у рідні сторони не покидає їх ніколи. Через змінені обставини праці вони не можуть вповні використати свого довголітнього практикою набутого знання, а через погіршення матеріяльного стану не мають змоги доповнювати своєї освіти, а це викликує у них байдужість, притуплює розмах у праці.

Взагалі матеріяльна сторона заточенця виглядає нуждённо. Як сказано, дуже часто вони мусять вести два доми, і то нижче рівня, мусять посилати своїх дітей до шкіл в давніх осідках праці, поїхати бодай два рази до року в рідні околиці, а через все те і так скромне життя заточенців погіршується і обнижується до дуже мізерного животіння. Учитель заточенець, який лишив свою дружину з кількома діточками в більшому місті Галичини задля школи дітей, не може позволити собі навіть на такий люксус, як відвідати два до три рази до року свою родину, хоч сам живе гірше ніж скромно. Через те на великий жаль заточенців мусять нераз перерватись звязки з рідними товариствами й установами, мусять відмовити собі того конечного корму душі, яким є на чужині рідна книжка і газета.

Нині, коли стільки мови про якусь нормалізацію відносин і коли навіть вязниці для богато вязнів отворились, наше громадянство повинно застановитись над долею учителів-заточенців, а обовязком нашої Парляментарної Репрезентації є занятись тією справою і зясувати її відповідним чинникам. Справу можна без ніяких коштів, без нарушення нормальної праці, хочби тільки шляхом замін, вирішити позитивно, тимбільше, що майже всі перенесені були „для добра школи", без дисциплінарного слідства, на підкладі хвилевих політичних подій, передовсім на підставі доносів, клевет і особистих порахунків.

Справа учителів, насильно відірваних від рідного ґрунту, від праці серед рідного народу й від власних родин, є одною з найболючіших, які мусять бути поладнані.

——o——

Дві французькі революції: 1848 і 1936.

У „Журналь де Женев" появилась знаменита стаття Рене Люпена, яку оцим передаємо майже у цілости. — Ред.

Деякі публіцисти добачуються схожости між французькою революцією 1848. р. та подіями після упадку Лявалевого уряду. Вони підмічують такі анальоґії як: попередній спадок цін, розвиток машинізму, надпродукцію, фінансові та політичні скандали, корупцію, більш або менш щире обурення інтеліґенції.

Є ще й інші схожости. Весною 1848. р. у Франції упали ренти — і за наших днів бачимо гім біржеву знижку; тодішній уряд намагався ліквідувати безробіття т. зв. „національними варстатами" — нині великими публичними роботами; 1848. р. повстало міністерство „поступу і праці" — 1936. р. „розривок і відпочинку". Як тоді так і тепер замаяв у Франції червоний прапор, як тоді так і тепер робітники видвигають домагання економічного й політичного характеру, яких самі не розуміють. Всі революції тим подібні до себе, що у них одиниці свідомі своєї цілі ведуть за собою засліплені та залурманені міліони, бо навіть інтеліґентніші одиниці тратять у юрбі особисту здібність до рефлексії та здоровий погляд.

Та не менш цікаво і не менш хосенно буде розглянути ріжниці між обома революціями, вишукати те, що 1936. рік приніс нового.

Перше: революція з 1936. року — а цього вислову можемо ужити без перебільшення, коли візьмемо під увагу, які великі потрясення трапились у Франції від травня до липня ц. р. — перейшла дотепер майже без проливу крови, якої стільки полилося в лютому та червні 1848. р.

Друга і це важніша проблема: це закордонне походження нової французької революції. Коли революція 1848. р. була чисто французькою, нинішня становить предмет імпорту, проти якого зуміли охоронитися інші держави — байдуже чи республиканські, чи монархістичні — куди більше діткнені господарською скрутою та безробіттям. Ця прикмета сучасних французьких подій кошмаром зависла над всесвітнім миром, вона псує всю працю та всі передбачування дипльоматії. Орґанізація миру переводиться на площині національних симпатій і антаґонізмів. Колиж мир і війна залежатимуть від внутрішніх перемін — завтра суспільних, позавтра релігійних, міжнародне життя стане надто плинке, щоб його можна було схопити і дипльоматія в таких умовинах так само не може охоронити світ від війни, як громозвід від повені.

Третє: це ріжний підхід до праці. Перед 90-ма роками Людвик Блянк вів свій рух під гаслом: право до праці. Сьогодні комуністичні лідери роблять все можливе, щоб спинити працю, скасувати її — уряд виявляється нездібним запевнити свободу і безпеку людям, що хотять працювати. Значить, замісць „права до праці", маємо нині „право скасувати працю". Скасувати приватну власність — це одна з основних точок комуністичної програми, скасувати працю — це щось нового. Коли візьмемо під увагу, що й „республиканці" (а комуністи відмежовуються від них різко!) обстоюють „ідею" скасування праці, що підчас добровільних страйків виасиґновується мілярдів на поміри у стратосфері, побачимо, що якийсь шал огорнув французьку суспільність, що вона вже сама за себе не відповідає.

Ще більше характеристичних прикмет можнаб найти при цьому порівнанні двох суспільних переворотів, але три вищенаведені їм вистарчать, щоб запитати: до чого воно йде?

Революцію 1848. р. підготовлювали теоретики довгими роками, а всетаки вони не зуміли вчасно передбачити, коли виплекана ними революція закінчилася монархією та реакцією. „Чоловік стріляє, а Бог кулі носить" — могли тоді хіба сказати шановні народні трибуни.

Чи люди, що нині тримають у руках кермо Франції, більше відповідають за хід подій, чи можуть вони передбачити, чим покінчиться революція 1936. р.? Ледви. Залишається їм хіба шукати анальоґії у сучасному світі. Найдуть їх без труду недалеко — у нещасній Еспанії свої сини взаємно себе вирізують, де всевладно тріюмфує ненависть. Може цей примір протверезить французів, якщо память надто коротка, щоб пригадати події 1848. року.

(*„Журналь де Женев"*) *Рене Пьюпен.*

Ще про події на Маківці.

Ми дістали сьогодні ще одну кореспонденцію про свято на Маківці, також від одного дуже поважного громадянина, учасника свята. Пропускаємо широкий барвистий опис мас, що брали участь у святі: їх загальну скількість подано тут теж на ок. 20.000 осіб. Зате, з огляду на величезне враження, що його викликали в краю кріваві недільні инциденти на Маківці, подаємо останній уступ того допису. Те, що представлений у ньому стан справи покривається цілком з описом події, поміщеним у нас передучора, вказує на правильність наших первісних інформацій. — Ред.

...Точно в 10.30 розпочалася торжественна співана Служба Божа; кілька сільських хорів співало наперемінну.

Дощик перестав падати, навіть сонце часом пригрівало, але горячо не було. Цілу Маківку обсіли люди густо аж майже по сам вершок, а біля могил товпилися маси людей — густіше, як у церкві на празник.

Службу Божу закінчено в год. 12. піснею „Боже Великий"... Сл. Б. відправляли 3 священики з дооколичних сіл. Опісля вийшов на проповідальницю один поставний, з добрим голосом і доброю вимовою священник і виголосив прегарну проповідь. Проповідь була дійсно патріотична, не така, як звичайно чуємо, а подібна до палких проповідей на польських святах. Місце на Маківці дуже акустичне, то й чули кожне слово проповіди всі тисячі людей а так пильно слухали, що було тихо, хоч мак сій, всюди аж ген поза надломані стрільнами смереки. Мимохіть після проповіді посипалися гучні оплески по всій Маківці. Хоч це невідповідний вияв захоплення, а проте викликаний патріотичним підйомом. Саме тоді, коли орхестра почала грати, якийсь чоловік з юрби подальше крикнув *„ганьба!"* і простягнув руку з кулаком угору. На нього миттю кинулись і повалили на землю, але так, що він вже не встав. Це, як показалося, був зі Сколього якийсь Шолопата, ніби швець, ніби муляр (родом зі Стрия), *з яким уже наші хлопці стрінились били в Нагуєвичах.* Мало бути ще більше голосів: „ганьба" зза куща, а одну панну поцілив в лице камінь незнати звідки. Роззярення людей було страшне. Цей наступ ввели колишні події у Нагуєвичах і у Верчанах біля Стрия та поголоски, що на Маківку прийдуть комуністи, щоби розбити свято.

Повстав переполох серед юрби, яка завалила частоколи і ввалилася на гроби та стратувала одну українку, студентку з Борислава, яку на ношах занесли до поїзду і відвезли до дому. Люди погубили обуву, парасолі, плащі тощо; опісля з проповідниці це все роздавали. Але швидко все вспокоїлося і після відспівання: „Ще не вмерла Україна" відбулася панахида, до якої стануло 3 священників. Потім ще орхестра заграла і на даний знак трубкою свято на цім закінчено.

Зовсім спокійно почали люди розходитись до дому. Нижче при стежці лежав тяжко ранений фотограф з Борислава (хвилево в Гребенові) Люкс, який мав казати, щоби люди не купували і не вірили в те, що пишуть в українських книжечках, які там продавали. Чув я поголоску, наче поліція найшла при нім револьвер і червону плахту, а також, що це був окружний комендант комуністів. Цілу дорогу всі вертались в ладі і порядку. Лише за Сколем ще ранили якогось візника, що не хотів зїхати з дороги і щось кричав до хлопців.

М. М.

ПО ШИРОКОМУ СВІТІ.

Арґентинські радикали рішили не приступити до „людового фронту" тому, що там є також комуністи.

Трансйорданський емір Абдуллах ще раз пробує посередничити між палестинськими арабами і В. Британією.

У бельґійському парляменті військова комісія рішила удержавнити воєнний промисл.

12 британських гидроплянів вилетіло з Мальти до Ґібральтару.

Соціялісти супроти СССР.

Голоси партій Соціялістичного Інтернаціоналу про політику соціялістів в разі вибуху світової війни.

З приводу „Тез" Бауера, Дана і ін., які зміряють до того, щоб на випадок війни фактично всі соціялістичні партії світа станули в обороні Совітів, як „твердині соціялізму", — кілька партій, приналежних до Соціялістичного Інтернаціоналу (Істо), подало свої завваження у писаній формі. Подаємо витяги з цих меморіялів.

ГРУЗИНИ.

Грузинські соціял-демократи зазначують у своїм меморіялі (листопад 1935 р.) про запропоновану авторами „Тез" тактику:

„Вони закликають Інтернаціонал прийти на поміч тій державі, якої внутрішній устрій їм здається приємним. Можливо, що в Росії тепер є такий устрій, але завтра можуть також інші країни приняти відповідний устрій...

— Ми знаємо, що уряди не вічні і що режіми швидко зміняються, особливо в часі війни. Самі „Тези" признають можливість понадпартійного державного перевороту в Росії в часі війни: Соціялістичний Інтернаціонал вмішавсяб у війну, щоби помогти Сталінові, а одного гарного дня на місці Сталіна зявляється ґенерал із своїм генеральним штабом, або якийнебудь інший уряд. Щоб запобігти цій непередбаченій ситуації, уже не досить обороняти Сталіна перед його зовнішніми ворогами; мусите йому дати поміч і в боротьбі проти його внутрішнього ворога. Таким чином Соціялістичний Інтернаціонал дійшов би до ролі ГПУ, яку грає Комінтерн. Цілком ясно, що совітський уряд, падаючи, потягне за собою і Комінтерн; але якби ми призначали для нашого Інтернаціоналу ту саму ролю, то ми поставилиб його у таку саму небезпеку...

Переважна більшість соціялістів Совітського Союзу завжди проголошує, що соціяльна політика Совітів не має нічого спільного з соціялізмом; що людина і суспільство в цій країні не мають значіння і що вони підчинені абсолютистичному режімові держави та бюрократії. За найлютішою тиранією проти робітників прийшли голод і переслідування, які коштували більше людського життя, як світова війна. Сталінова диктатура спрямована не проти поміщиків та капіталістів, яких уже давно нема, але проти трудящих мас.

Будемо невпинно зазначати, що совітський режім стоїть на вулькані соціяльних, політичних і національних суперечностей, що може колинебудь вибухнути. Ніодин нарід, ніодна нація совітської держави не стоїть за дальше її існування. Інтереси оборони країни вимагають насамперед зміни режіму, щоб його могли приняти дотичні племена і нації. Працювати в тім напрямі, значить працювати для країни. Боротися проти цього, значить працювати для тиранів проти країни.

ГОЛЯНДЦІ.

Голяндська соціялістична партія в своїм меморіялі до Соціялістичного Інтернаціоналу з 26. листопада 1935 р. уважає, що Союз Народів може відіграти позитивну ролю у заходах проти війни. Щодо СССР голяндські соціял-демократи зазначують:

„Ми не маємо такого необмеженого довіря до політики Совітської Росії, щоб наперед заявити, що схочемо стати в кожнім випадку по стороні цієї держави. Хто нам скаже, які держави будуть союзниками Сов. Росії та які її ворогами? Навіть не виключене, що Сов. Росія і Німеччина будуть одна одній помагати. Чи не можуть найтися на стороні ворожій до Сов. Росії такі держави, що ми будемо мати до їхніх народів та їх демократичних порядків більшу симпатію, як до терористичної системи Совітів? Цілком можливо, що перемога Сов. Росії віддасть інші країни на поталу большевицькому теророві.

Блюм хоче надати Соціялістичному Інтернаціоналові відповідні права, щоб Інтернаціонал в критичний момент міг визначувати політику приналежних до Інтернаціоналу соціялістичних партій. Це, здається нам, річ цілком неможлива і колиб це й було можливе, то воно небажане.

У критичних обставинах, коли чужі літаки і війська зближаються до границі країни або вже через них переступили, це річ неможлива, щоб соціялістична партія, яка має впливи у цій країні, дозволила назначати собі свою поведінку у якійнебудь міжнародній організації. В таку хвилину діють такі сильні почування і такі могутні інстинкти, а відповідальність така невимовно тяжка, що будьяка партія ні в якім разі не може підпорядкувати свої власні почуття та свою власну думку рішенню президії Соціялістичного Інтернаціоналу або його більшости. Колиб яканебудь партія зобовязалася навіть підпорядкуватися, то в критичний момент виявилось би, що це було безвартісне зобовязання. Тільки в однім випадку, колиб рішення Соціялістичного Інтернаціоналу було таке незаперечне, що всюди його вважалиб за правильне, його гасла булиб приняті. Але для такого випадку постанова є зайва.

Уявім собі, що соціялістичні партії заявилиб: в разі війни будемо віддавати рішення щодо нашої тактики в руки президії Соціялістичного Інтернаціоналу. Ні в одній країні громадська думка не похвалить такої поведінки соціялістичної партії, що має вплив в державі. „Як", скажуть з повним правом, „коли рішається справа життя і свободи народу, то ви хочете допустити, щоб кілька чужинців вам наказувало, що ви маєте робити?" Ніодна політична партія не може в своїй країні здобути довіря або його зберегти, якщо це про неї може бути сказане. Вона мусить нести свою власну відповідальність і про свою тактику сама рішати.

МОСКАЛІ.

Російські соціялдемократи у свому меморіялі з 23. грудня 1935 р. повторюють в основі думки, висловлені в „Тезах" Бауера, Дана і тов.; російські меншевики висловлюють надію (!), що „політика совітського уряду сама не викличе контрреволюційної небезпеки, яка булаб особливо фатальна у военній ситуації, але що вона буде спрямована на задоволення інтересів найширших працюючих мас, як робітників так і селян, до примирення їх з революцією, до розвязання їхньої революційно-демократичної енерґії і самодіяльности".

Цими словами російські соц. демократи несміливо й делікатно вказують комуністам, що требаб змінити режім, бо в разі війни біда буде. Бо якже може Сталін „визволяти світ від капіталізму і фашизму", коли після майже 20 років комуністичної диктатури мусять меншевики писати про потребу „примирення з революцією" (себто з большевицькою владою) робітників і селян"?!

Група російських соціялістів-революціонерів видала відозву з 8. січня 1936 р. у Парижі з підписами Лебедева, Сухомліна, Сталінського і інших.

Відозва кличе членів партії до „оборони рідного краю", причім у межах „рідного краю" для них включається і захоплена большевиць

ФРАНЦ ПАВЛЬ.

Клейноти пані Вери.

I.

Вузьке, лискуче „торпедо" мчало безшелестно вулицею.

Перед одною із камяниць мягко зашуміли гамульці.

З переднього сидження вискочила не зовсім уже молода, але ще приваблива рудава бльондина, витягнула з воза елеґантну шкіряну касету, примкнула мотор і бистро збігла до найближчої камяниці.

На першім поверсі натиснула енерґічно тричі ґудзик електричного дзвінка.

Відчинив їй двері молодець одягнений із надмірною елеґанцією.

— Веро, нарешті! — привитав бльондину. — Я вже напів мертвий із нетерплячки.

— Не гнівайся, Фреді! — і подала йому ручку до цілунку. — Я не могла скоріше. Тиж знаєш, що я мушу бути обережна!

— Чи ти все принесла зі собою?

— Так — тут! — Вона поставила касету на столі. — Він сам отворив мені сейф, коли я заявила, що хочу віддати свої клейноти ювилірові до відчищення.

Фреді пестив гаряче її руки.

— Знаменито! А тепер поможи мені скоро спакуватися! Найвища пора!

Пані Вера навіть не порушилась.

— Що такого? — здивувався він.

— Вислухай мене, Фреді, — почала вона оправдуватись — не можемо їхати пополудневим поїздом, бо...

— Бо? — запитався гостро. — Адже так ми умовились.

— А всеж мусимо наше рішення змінити.

— В останній хвилині? — На його обличчі мигнула тінь гніву.

— Подумай, Фреді — лагідно пояснювала вона йому, — коли мене не буде при обіді, мій чоловік напевно задзвонить до золотаря, чи я ще там. Золотар відповість, що мене зовсім не було... і будемо мати цілу халепу. Він напевно заалярмує поліцію, бо відразу попаде на слід — або й подумає ще щось гірше. Вкінці я вийшла з хати з касеткою дорогоцінностей, а це моглоб неодного спокусити, правда?

Подивилась йому допитливо в очі.

Фреді глипнув спантеличений на неї і здвигнув раменами.

— Тому — говорила вона далі, — краще буде, коли ще раз піду тепер домів. Тоді він бачитиме мене при обіді й не буде мати ніякого підозріння. Ввечір піде він до свого клюбу й вернеться пізно вночі. Коли тоді відкриє мою втечу — буде це вже нам байдуже. Вечірній експрес відїздить у годині 8-ій і за три години перевезе нас через границю. Там уже не потребуємо боятись ніякої небезпеки. Як думаєш, чи не певніший мій плян?

— Чудесний! Я був би на нього ніколи не впав. Ти дотепніша ніж я.

— Це тебе дивує? — сміялась вона кокетливо. — Адже я старша від тебе.

— Ех, цих кілька літ! — махнув він легковажно рукою.

— Скажи! — і повисла раптом йому на шиї. — Скажи мені, хлопче, ти... кохатимеш мене завжди? Скажи!...

Він намагався говорити найлагіднішим тоном:

— Боже, тиж знаєш, що крім тебе я ніякої іншої жінки не хочу знати!...

— Бо бачиш... Я рішилась віддати тобі все, що маю, — упялилась очима в його очі. — Мій дім, мою честь, моє майно!

Фреді зморщив чоло.

— Не маєш до мене довіря?

— Що це ти? Чиж я віддавалаб тобі в такім разі свої клейноти?

Його погляд помандрував у напрямі касети.

— Це на кожний випадок! — запевнював її. — Не можемо з пустими руками їхати. А там я вже роздобуду грошей. В Ріо зовсім інакше як тут. Веро, май це на увазі...

— Так, так, Фреді, — перебила вона. — Я переконана, що ти їх роздобудеш! Тепер мушу йти. Касету лишаю в тебе.

— Як уважаєш, — відповів він зпоспіхом.

— А в семій годині я прийду знову. За той час можеш спокійно спакуватися. Отже, покищо — до побачення!

— До побачення!

У дверях вона ще раз оглянулась.

— Я ще про одно забула. Мушу тобі дати гроші на білети.

— Алеж не тепер! Маєш час увечір!

Пані Вера вложила йому жмут банкнотів у руку.

— Візьми, Фреді! На кожний випадок!..

II.

Дві мінути перед відїздом поїзду прибіг до касового віконця стрункий, надмірно елеґантний молодець.

— Один білет до Монте Карльо!

Із шкіряною касетою у руці перебіг перон і скочив до найближчого купе.

Льокомотива важко сапнула.

Поволі викочувались вози з галі.

Ізза тіни філяру височнулась жіноча постать.

— Отже так, — шепнула огірчена, — з моїми клейнотами хотів він їхати, але не зі мною.

Випрямилась.

Злорадісна усмішка заграла на устах.

ким військом зовнішня Монголія (територія понад 1 міліон квадратових кільометрів!) і Кавказ і Україна. Відусіль ввижається російським есерам „кривда“ для Росії; тільки того гноблення, що є в межах СССР, вони не хотять бачити. Нема у їх відозві ні словечка про теперішній режім в СССР, не сказано, що той режім завинив сучасне положення, коли не тільки між „інородцями“ в СССР, але і між самими росіянами шириться „пораженство“.

Відомо, що тепер у СССР іде широка пропаганда „любови до батьківщини“, до „совітського отечества“ (ніяких Україн, Грузій і т. п., бо то „закордонна інтрига“!).

Відозва російських есерів може бути з користю для комуністичного режіму поширена в СССР. Також царський уряд дозволяв ширити „оборончеські“ відозви Плеханова, Алексінського, що були на еміграції в часі світової війни.

—o—

ВІСТИ З ОЛІМПІЯДИ.

ОЛІМПІЙСЬКІ ІНВАЛІДИ.

Всі польські олімпійці — як подають часописи — нарікають на ріжні недуги. Як уже відомо нашим читачам Ної занедужав на печінку, Валясевичівна зірвала мязи в нозі, а на цю саму недугу нарікають бігуни Мацевський, Беняковський і Гонсовський. Також боксер Хмелевський нарікає на болі в руці. З цього приводу польські часописи підняли великий шум, називаючи своїх олімпійців інвалідами, а експедицію спортовим скандалем.

8 ЛІТ ЧЕКАВ НА УСПІХ

Сальмінен, фінський довгодистансовець чекав вісім літ на добуття олімпійської медалі. На Олімпіяду в Амстердамі і Льос Анджельос не хотіли його вислати, хоч він не був гірший від своїх краянів. Цього року визначили його тому до олімпійської дружини, що в Фінляндії осягнув в останніх часах знамениті висліди. Фінляндські змагуни уложили собі з гори „плян праці“ — як це вони заявили тепер журналістам. Сальмінен вирішив, що Асколя пильнуватиме дуже грізного японця Муракосо. Зробив це він тому, що не вірив у можливости Асколі і хотів його посвятити, щоби улегчити собі й Ісогалі перемогу. Про бронзову медалю фіни навіть не думали. Асколя біг так, як йому веліли. Але краяни не доцінювали Асколі. Завдяки знаменитому фінішові Асколя прийшов другий.

СПРАВНІСТЬ БЕРЛІНСЬКОЇ ПОШТИ.

Берлінська пошта має в часі Олімпіяди повні руки роботи. Зокрема пошта в олімпійській оселі мусить виказувати взірцеву справність. І слід признати, що свої завдання виконує вона знаменито. Щодня поштарі розносять по оселі цілі обереми листів і карток, у яких ріжні люди просять змагунів власноручних підписів. В цих днях виязалась берлінська пошта з дуже заплутаного завдання. На одній поштовій картці замість адреси був нарисований змагун у скоці в далечінь, під ним цифри „26, 8, 1/4... 100 м... 200 м. Олімпік тім.., Берлін“, Цю шифровану адресу розвязала берлінська пошта в цей спосіб, що англійську міру 26,8„1/4 порівнали з метрами. Тоді одержали 8,13 м. — це є світовий рекорд, що його добув Овенс. Дальші цифри вияснювали, що адресат — це короткодистансовий бігун (100 і 200 м.). Розвязка була ясна. Адресатом був Овенс.

ЯК ПРОГОЛОШУЮТЬ ВИСЛІДИ?

Організація проголошування спортових вислідів є теж знаменита. Висліди проголошують мегафонами. Крім цього кожний вислід проголошують на чотирох спеціяльних таблицях, розміщених у чотирьох рогах стадіону. Вкінці проголошують ще висліди на величезній таблиці на східній стіні стадіону.

ДЕ ВІДБУДЕТЬСЯ ОЛІМПІЯДА В 1944 Р.

Ще не притихли запопадливі старання ріжних держав за право уладження Олімпіяди в 1940 р., а вже побиваються за те саме право в 1944 р. ріжні держави. Право першенства має Фінляндія, що в цьогорічнім голосуванні перепала на користь Японії. Крім Фінляндії мають ще деякі вигляди на успіх Англія, Італія й Швайцарія. Це доказ, що ідея олімпійських ігрищ приймається чимраз більше і ворожба графа Лятур, що олімпійські ідеї причинюються до зближення народів, видається зовсім можлива до здійснення.

*

ОЛІМПІЙСЬКІ ВИСЛІДИ.

Мет диском.

У фіналі переміг Карпентер (Америка) 50,48, 2) Дунн (Америка) 49,96, 3) Обервегер (Італія) 49,23.

Біг 110 м. з перешкодами

В передбігах перемогли:

I. передбіг: 1) Левері (Полудн. Африка) 15, 2) Кон... нер (Канада) 15,1.

II. передбіг: 1) Фалярд (Ам.) 14,7, 2) Тартон (Англ.) 15 сек.

III. передбіг: 1) Фінлай (Англ.) 14,7, 2) Муракамі (Японія) 15,3.

IV. передбіг: 1) Сталей (Ам.) 15, 2) Лявенас (Аргентина) 15,1.

V. передбіг: Лідман (Швеція) 14,9, 2) Кальдана (Іт.) 15,1 сек.

VI. передбіг: 1) Тюнс (Амер.) 14,5, 2) Вегнер (Нім.) 15,1 сек.

Передбіги на 1500 м.

I. Кунінгам і Ні поділились першим місцем 3,54,8, 3) Ботчер (Нім.) 3,55. Фінляндець Тейлері прийшов аж четвертий. II. 1) Венцке (Амер.) 4,00,4. 2) Корнес (Англ.) 4,00,6. 3) Ловельок (Нова Зеляндія) 4,00,6. III. 1) Беккалі (Іт.) 3,56,6. 2) Шабо (Мадяр.) 3,55,6. 3) Едвардс (Канада) 3,56,2. IV. 1) Гоас (Фран.) 3,54. 2) Сен Роман (Амер.) 3,55. 3) Шумбург (Нім.) 3,55,2. До фіналу входять трьох перших із кожного передбігу

Фінал 200 м.

1) **Овенс 20,7** час кращий від олімпійського рекорду. 2) Робінзон (Ам.) 21,1. 3) Оссендарп (Гол.) 21,3. Цікаве, що в коротких бігах перші два місця заняли мурини.

Хід на 50 км.

1) Вітлок (Англ.) 4.30,4 год. 2) Швабб (Швайцарія) 4.32,02. 3) Бубенко (Латвія) 4.32,42. Польський змагун Береговой прийшов осьмий. (Інші звідомлення подають, що він прийшов девятий.)

Копаний мяч.

Польща — Мадярщина 3:0. Польська дружина була ліпша від мадярів, що грали дуже гостро. В Польщі добрі помічники, зокрема Васевіч (зі Львова). Найкращий на грищі Мартина.

Австрія — Єгипет 3:1.

Гаківковий турнір.

В турнірі земної гаківки Франція перемогла Швайцарію 1:0; інші висліди такі: Данія — Афганістан 6:6; Голяндія — Бельгія 2:2; Японія — Америка 5:1; Індія — Мадярщина 4:0.

— Пожди, мій хлопче, зробиш ти великі очі, якщо ти в касеті не знайдеш нічого більше як старі черепки...!

III.

Пані Вера ввійшла до кімнати чоловіка у чарівно барвистім кімоно. Чоловік стояв перед дзеркалом і одягав смокінг.

— Ти виходиш? — запиталась буцімто здивована.

— Так, до клюбу, моя кохана!

— Правда, сьогодні твій день. Я зовсім про це забула.

— Чи ти може бажаєш собі чогось?...

— Ох, нічого великого... от хотіла так собі трошечки... поговорити.

Він задержався збентежений.

— Гм... може я залишуся дома?..

— Алеж ні, ні, не відмовляй собі своєї розривки.

Обернулась до відходу.

Котячими рухами зарисувались гнучкі лінії її тіла під мягким, тонесеньким шовком.

— Алеж для мене правдива приємність перебути вечір із тобою, — запевнював він її з поспіхом. — Навіть дуже велика.

Пані Вера кинула йому довгий погляд прижмурених пестливо оченят.

— Справді?

— Егеж! Ми чомусь так рідко буваємо разом....

Його жалісний тон зворушив її. Винувато звернула до нього голівку.

— Це правда. В останніх часах я занедбувала тебе.

Її покірливість приємно дразнила.

— Ех, воно не було так зле... Гарна жінка мусить мати свої примхи... Я це розумію!...

Пані Вера піднесла голову і засміялась спокійним, дзвінким і щасливим сміхом.

Переклав Роман С—а.

З польської преси.

Нормалізація не може залежати від імпровізації урядовців.

У варшавськім двотижневику „Мисль Польска“ (ч. 13., 1—15. серпня 1936. р.) появився цікавий репортаж пера Ф. Загори з його поїздки до Бережан п. н. „Над Золотою Липою“.

Бережани притягають в останньому часі увагу навіть варшавських журналістів з тієї простої причини, що в бережанській ґімназії виховувався нинішній начальний вожд і рішальний чинник у Польщі ґен. Ридз-Сьміглий. Бережанці горді з цього факту. Цілий гурт ровесників ґенерала і старших від нього — пише автор — з пієтизмом зберігають найдрібніші памятки по нім і з радістю пригадують тамті „добрі часи“.

Подавши кілька рефлексій про боротьбу під Бережанами і за Бережани колись та в останній війні, згадавши кількома словами про історію бережанського замку, автор снує такі думки на тлі опису Бережан:

...„Гарне, сховане в зелені містечко — читаємо далі — і мальовничі околиці, здавалось би спочивають у тихім квієтизмі і зі спокоєм дитини моляться за сонішне завтра. А проте щось тремтить під покришкою спокою, щось нуртує і гнобить. Може це відгомін давних і недавних боїв та еманація крови, яка просякнула землю.

Проблема цієї землі притаїлася в нових чи добре відновлених будинках бережанських урядів, у сільських домках і в селянських хатах та на густо розсіяних цвинтарях. Притаїлася в людських душах, часом проявиться, вибухне і знову дрімає у здогаднім спокою. Проблема політична, культурна, суспільна і господарська й одночасно національна проблема.

Поляки й українці — відвічно тут осілі народи — не позбулися ще спогадів недавного збройного удару і це у великій мірі перешкаджає їм наладнати нормальне життя у рамках польської держави. Місцеві поляки не хочуть признати національної і культурної окремішности українців, ба! навіть назви „українець“ — не респектують. Русин, паве доброді́ю і стільки. А українці — завзяті, переніжнені і теж: упорті — найдрібніші неуспіхи в уряді приписують своїй національній приналежности, найменший нетакт чи промах з польського боку виростає в їх поняттю до розмірів цілого гноблення.

Гроби дуже впливають на формування психіки місцевого населення і є засобом демонстрацій. Симпатичний бережанчик, який водив мене по гарнім цвинтарі, висловився, що тут саме здійснився і компроміс і „польсько-українська“ згода. Дійсно — переплітуються загробки з польськими й українськими написами, побіч польських вояків спочивають українські вояки — збратані смертю. А проте помилявся мій чічероне... І тут кипить боротьба: боротьба живих при допомозі гробів.

В українській психіці зберігся культ могил, сипаних на гробах переможців. Отже сплять могили на правдивих і уявлених гробах, прикрашують їх вінцями з кільчастого дроту, квітами і прапорами та з вдоволенням відправляють на них протипольський сабат. Влада не бороняє, карає... Це підсилює могила — будить нове захоплення, безсумніву гідне кращої справи. Доходить до того, що таємні руки демолюють могили польських вояків, щоб на руїнах цих могил сіяти ненависть. Буряни ненависти ростуть, росте проблема.

Як її злагіднити, зменшити і вкінці розвязати? Чи здатися на доброді́йство часу і ждати, аж порозпадаються гроби та якимсь чудом розпадуться претенсії наших побратимців?

Радше ні, бо такі пристрасти довго горять і навіть вічно можуть горіти, вміло підсичувані спільним нераз нам ворогом. Слід допомогти

Дати в часі літа один фестин, одну амат. виставу, один концерт, один попис, одну забаву чи яку іншу імпрезу в користь Централі Рідної Школи — це не тільки обовязок кружків „Рідної Школи“, але й усіх українських товариств

часові і розумно приступити до направи. І то в усіх ділянках життя.

Може найтруднійша політична ділянка. Беручи загально — необхідне тут всестороннє знання проблеми і його перспектив та залізна *послідовність у поведінці. Не вільно нормалізації пускати самопас на хвилі імпровізації ріжних урядовців, які постійно зміняються і завсіди ріжнять ся на цю саму справу.* До проблеми слід підходити з точки добра громадян у рямах добра Польщі і не з перспективи старих окопів над Золотою Липою".

Далі автор радить створити нові підприємства, користаючи з розлогих, хоч уже перетереблених лісів фундації гр. Я. Потоцького, щоб прийти з допомогою дооколичному населенню. Ділом треба заперечити ріжним поголоскам і сплетням, які кружляють в околиці на тему ріжних комітетів та управителів маєтком. Правда про „незаступних" людей і там дійшла. Боятьcя, щоб ріжні комітети, які з помпою відкривані не опинились нагло... у вязниці.

—o—

Заява пос. В. Мудрого у справі ф. О. Н.

ЛЬВІВ, 6. 8. ПАТ. Віцемаршал сойму В. Мудрий заявив представникові ПАТ-а у Львові, що Українська Парляментарна Репрезентація і українські установи постановили піддержати фінансово акцію „Фонду Оборони Народової".

—o—

Митарство з українською мовою в самоуправних установах.

Деякі громадські і волосні ради рішили згідно з постановами мовного закону з 31. липня 1924 ввести в себе урядування теж в українській мові. Так зробили волосні ради в Комарні і Купновичах Нових.

На ці рішення дістали вони таке письмо:

Wydział powiatowy w Rudkach L. dz. 2612/35. Rudki, dn. 6. lipca 1935 r. Do Pana Wójta w Komarnie. Uchwałą z dnia 2. b. m. tamt. Rada gminna postanowiła wprowadzić do urzędowania, obok języka państwowego, częściowo język ukraiński mimo wydanego przezemnie osobiście zarządzenia, by ze sprawą tą wstrzymać się do czasu wyjaśnienia jej i unormowania przez Pana Wojewodę. — Powzięcie wspomnianej wyżej uchwały było aktem nielojalności w stosunku do mojej osoby jako Starosty i Przewodniczącego Wydziału Powiatowego i jest dowodem braku karności i dyscypliny ze strony Rady gminnej. — Wykonanie uchwały zawieszam do czasu unormowania tej sprawy przez Pana Wojewodę. — Przewodniczący Wydziału Powiatowego: Sarnecki. — Panom wójtom wszystkim w powiecie przesyłam do wiadomości z poleceniem wstrzymania się w podejmowaniu uchwał związanych z ustawą językową. Przew. Wydz. Powiat. Sarnecki.

Хоч мовна справа унормована законом і міністерським розпорядком, а воєвода не має що в цій справі інтерпретувати, проте волосна рада в Купновичах Нових ждала до кінця січня ц. р., коли староста Сарнецький дасть вияснення у цій справі. Коли такого вияснення не було, волосна рада внесла відклик до воєвідського уряду у Львові. Цей відклик лежав у старости аж до травня ц. р. і щойно після того відослано його до Львова. Одночасно староста прислав таке письмо до волосної ради:

Wydział Powiatowy w Rudkach. L. 807/36. Rudki, dnia 5. maja 1936 r. — Do Zarządu gminy w Kupnowicach Nowych. Wydział Powiatowy w Rudkach działając na zasadzie art. 90. rozp. Prezydenta Rzp. z dnia 22. III. 1928 o postępowaniu administracyjnem (Dz. U. R. P. Nr. 36. poz. 341) ofa swoją decyzję z dnia 6. czerwca 1935 Nr. 2612/35 w sprawie języka urzędowego gminy Kupnowice Nowe i zezwala wyłącznie na: 1) używanie języka ukraińskiego w prowadzeniu obrad Rady gminnej, 2) prowadzenie księgi protokołu Rady gminnej w języku ukraińskim. — Przytym zaznacza się, że księga protokołów musi być prowadzona w języku państwowym, a dopiero po drugiej stronie księgi protokołu w języku ukraińskim. — Przewodniczący Wydziału Powiatowego: I. Sarnecki.

Якже буде з написами на дороговказах, орієнтаційних таблицях, з оповістками і т. д.? Всі ці справи порушено у відклику. На однім засіданні Повітової Ради староста обіцяв вислати до всіх громад обіжник у справі польської та української мови на дороговказах, прирік видати нові дороговкази в польській та українській мові і тому поручив війтам на сесії стриматись з виготовленням дороговказів. Чи може п. староста дістав вияснення від п. воєводи в цій справі?

—o—

Польське видавництво для Галицької Землі.

(„Ziemia Czerwieńska).

У статті „Занедбана ділянка культурно-освітньої праці" („Діло" з д. 26. VII. 1936, ч. 166) звернено увагу на потребу української краєзнавчої літератури та згадано про український дотеперішній дорібок і мимоходом про польські змагання в цій ділянці. Кінцеві висновки цієї статті були такі, що треба нам якнайбільше книжок із краєзнавства для масового освідомлення народу з минулим його землі.

В згаданій статті названо польське наукове видання, присвячене дослідам Волині, помилково „Ziemia Wołyńska"; в дійсности польські наукові праці з ріжних ділянок про Волинь появляються у видаваному від 1930 р. у Рівному управою Волинського Окружного Союзу Польського Вчительства (Wołyński Zarząd Okręgu Związku Nauczycielstwa Polskiego) — „Roczniky Wołyńsk-omy" (досі 5 томів).

Але не треба думати, що поляки звертають свою увагу тільки на Волинь. Багато польських публікацій з історії Галичини появилося в останніх роках, а від 1935 р. львівський відділ Польського Історичного Товариства почав видавати піврічник, присвячений дослідам історії Галичини п. н. „Ziemia Czerwieńska".

Саме попав нам у руки останній зшиток цього видавництва (1-ий зшиток II-го річника) й ми можемо подати читачам його зміст.

У відділі розвідок Ева Малечинська представляє покійного ініціятора цього видавництва проф. д-ра Станислава Закшевського як дослідника галицької історії. Покійний виявляв велике зацікавлення історією Галичини й українським питанням, але небагато написав з цієї ділянки; досліджуючи головно історію Польщі за перших Пястів. пок. проф. Закшевський тільки доривочно пробував висвітлити деякі справді важливі проблеми з минулого Галичини. У статті „Ziemia Czerwieńska w polskiej kulturze muzycznej XVI. w." Адольф Хибіньскі подає життєписи Григорія з Сянока і Севастіяна з Фельштина, Лука Курдибаха подає історію італійського роду Бандінелліх у Львові в XVII. ст., зайшлий до Львова Роберт Бандінеллі зорганізував тут у 1629 р. почту. Витовт Зембіцкі обговорює смерть відомого ворога козацтва Яреми Вишневецького, що помер на шлункову недугу внаслідок обжирства. Поважною є розвідка Маркила Гандельсмана про польські впливи на галицьких українців в 3-ому і 4-ому десятиліттях XIX. ст., хоч у короткій статті автор, очевидно, не вичерпав усього матеріялу до польсько-українських взаємин у 30-их і 40-их рр. минулого століття. Розвідка Стефана Кеневича про кн. Адама Сапегу й Галицьке Господарське Товариство в 1860—1862 рр. напередодні польського січневого повстання виявляє, як зуміли поляки використати це товариство для своєї політичної роботи та звязок галицьких поляків з Конгресівкою.

У відділі статтей подає Войцех Гейнош вістки про побут чеського релігійного діяча д-ра Вячеслава Мітманка в Ділилові (коло Львова) і Заруддї (коло Зборова?) в половині XVI. ст. Франціщок Бесядецкі обговорює герб міста Рогатина, при тому подає історію міста за часів колишньої Польщі. Врешті річева статтія Карла Бучека на маргінесі виданих проф. Л. Багровом перших мап України з XVII ст.

У відділі бібліографічних оглядів обговорює Казимир Левіцкі літературу до історії козаччини за 1918—1935 рр. Цей огляд не вичерпує всієї української літератури; до деяких порушених автором питань пропущена важнійша література, подекуди невірні бібліографічні відсилачі. Також огляд літератури до історії галицького шкільництва за 1918—1935 рр. Антона Кнота не є добрим бібліографічним покажчиком; відай невідомий є авторові зміст усіх зареєстрованих ним праць, коли він взяв до свого реєстру розвідку І. Бровера „З історії австрійської школи на Україні". Ця розвідка зовсім не відноситься до історії галицького шкільництва за австрійської доби — як думає Кнот; тільки в ній говориться про економічну теорію, відому під назвою „австрійської школи" або „теорії граничної корисности". Вкінці Йосиф Скшипек подає хроніку польських наукових товариств у Галичині.

Як бачимо, деякі статті цікаві для ширшого загалу, деякі тільки для спеціялістів. Але підбір матеріялу такий, щоби можна було виказати польськість Галичини; багато місця присвячується періодові історії Галичини в добі її приналежности до Польщі перед 1772 р., а поминається зовсім княжу добу в історії Галичини, про український національний рух говориться тільки у звязку з польськими впливами на нього, а навіть в огляді літератури до історії галицького шкільництва видно польське тенденційне становище автора. Сторонній читач після переглянення „Ziem-i Czerwieńsk-oї" винесе враження, що в Галичині панує виключно тільки польська культура.

Аби протиділати тому, слід подбати про українське видавництво, присвячене дослідам Галичини.

М. А.

Еміґраційні справи.

ПРИПИСИ БЕЛЬҐІЙСЬКОЇ ВЛАДИ У СПРАВІ ПРИЇЗДУ НА ЗАРІБКИ.

По думці нових приписів бельґійської влади, що обовязують від 9. квітня ц. р., бельґійський працедавець, який хоче приняти робітника чужинця, повинен наперед дістати для нього іменний дозвіл на працю.

В тій ціли бельґійський працедавець виповнює у трьох примірниках спеціяльний формуляр і посилає до бельґійського міністерства праці й суспільної опіки. Якщо міністерство годиться на зарібкування в Бельґії робітника чужинця, для якого виповнено формулярі, засвідчує їх, після чого один примірник формуляра посилає працедавцеві, а один до управи бельґійської громади, компетентної територіяльно, щоби виставити робітникові чужинцеві поіменний дозвіл на роботу, очевидно з фотографією й урядовою печаткою.

Іменний дозвіл на працю введено обовязково на місце вживаних у таких випадках контрактів праці, яких відтепер ані бельґійське міністерство праці й суспільної опіки і дотичний польський консулят не будуть леґалізувати. Додаткове підписання контракту працедавцем і робітником може допускатися, оскільки обі інтересовані сторони бажають собі цього.

Оскільки ходить про робітника, який живе в Польщі, працедавець, діставши для нього дозвіл на працю в Бельґії з громади, пересилає його до властивого польського консуляту. Консулят прибиває на дозволі печатку: „важне для одержання еміґраційного пашпорту" і посилає його інтересованому робітникові просто або за посередництвом працедавця. Така посвідка консуляту коштує 46 франків.

Предкладаючи дозвіл на працю, робітник дістає у старостві еміґраційний пашпорт, а опісля в бельґійському посольстві у Варшаві візу на виїзд до Бельґії. Видання цього віза залежне від предложення свідоцтв: лікарського й моральности.

Отже без дозволу праці не можна ніяк приїхати до Бельґії на зарібки.

ВАЖНЕ ДЛЯ ЕМІГРАНТІВ З ПОЛЬЩІ, ЩО ПРАЦЮЮТЬ В БЕЛЬҐІЇ.

На основі нових приписів бельґійської влади, що обовязують від 9. квітня ц. р. всі робітники чужинці, зайняті в Бельґії, повинні мати поіменні дозволи на працю (permits de travail) видані за згодою бельґійського міністерства робіт і суспільної опіки управою громади в місці їх побуту. За дозвіл на працю для всіх робітників чужинців за винятком робітників портових, готелевих, жіночої прихідної домашньої служби та домашніх робітників повинні старатися їх працедавці. Після дня 9. квітня ц. р. працедавець чи підприємство не може приняти до праці нового робітника чужинця, оскільки не дістане передтим дозволу бельґійського міністерства робіт і суспільної опіки.

Це не значить, щоби нпр. гірникам не вільно було змінити місця праці. Гірники, що хотіли би перенестися до іншої копальні, повинні лише впевнитися, чи дирекція полагодить для них формальности, потрібні для одержання поіменного дозволу на працю. Та ще й треба їм памятати, що роботу зможуть змінити щойно тоді, коли дістануть той дозвіл.

Пря видаванні дозволів на працю для робітників чужинців, що є непотовані в поліції і мають нормальну дуальну карту ідентичности, бельгійське міністерство робіт і суспільної опіки не буде робити ніяких перепон.

Робітники чужинці, що: 1) живуть у Бельгії легально і без перерви від 10 років, 2) живуть у Бельгії легально і без перерви від 5 років та подружені з бельгійками, 3) є подружені з бельгійками і мають з ними діти вроджені в Бельгії (в цьому випадку не вимагають скількости літ пережиття), дістають дозвіл на працю типу А на час необмежений.

За дозвіл типу А робітник чужинець платить таксу 35 франків та окремо 5 фр. в користь місця замешкання.

Робітники чужинці, що мають нормальну карту ідентичности та живуть в Бельгії коротше як 10 років, дістають часові дозволи на працю типу Б на час найбільше двох років з правом продовження. За таке продовження слід постаратися 30 днів перед тим речинцем. За дозвіл типу Б робітник чужинець платить таксу у висоті 15 франків, окремо 5 фр. в користь громади, оскільки дозвіл важний щонайменше на рік, або таксу 35 фр., окремо 5 фр., в користь громади, оскільки дозвіл важний на довше як один рік.

Працедавці й підприємства (копальні, фабрики, промислові заводи і т. і.), що займають робітників чужинців, які розпочали працю перед 9. квітня ц. р. повинні управильнити положення цих робітників, постаравшись для них іменні дозволи в праці, вносячи в пору письма до бельг. міністерства робіт і суспільної опіки.

Робітники чужинці (портові, готелева служба, жіноча прихідна служба домова і домашні робітники) мають самі старатися за дозвіл на працю. Задля цього треба внести прохання до бельг. міністерства в часі від 1. серпня до 15. вересня ц. р.

Такі робітники дістануть індивідуальні дозволи на працю типу Ц з правом продовження. Дозвіл на працю для робітника чужинця має остемпльовану фотографію та є важний лише при рівночасному предложенні важної карти ідентичности. Видання нового дозволу (дуплікату) на випадок загублення або знищення попереднього дозволу підлягає тій самій оплаті, що видання першого дозволу.

На всяку зміну професії, а навіть категорії в професії треба мати згоду міністерства. Робітник чужинець, якому бельгійське міністерство відмовить видання дозволу на працю або дозвіл відбере, має право (як і його працедавець) подати апеляцію до предсідника апеляційної комісії для справ робітників-чужинців, а рішення цієї комісії є невідкличне.

ДВОЛИЧНА ГРА МОСКВИ.

МОСКВА, 6. 8. ПАТ. Тасс повідомляє: Шарже д'афер Франції Паярт повідомив 5. серпня ц. р. комісаріят закордонних справ, що Франція бажає, щоб СССР пристосувався до засади невтручування до внутрішніх справ Еспанії і чи СССР прилучиться до договору в цій справі між Францією, В. Британією, Італією та Німеччиною.

Большевицький уряд відповів, що готовий прилучитися до цього договору, але бажає, щоб до нього приступила Портуґалія та інші держави. На думку большевицького уряду слід стримати всяку допомогу, яку виявляють деякі держави повстанцям.

Італія проти замаскованої допомоги еспанському урядові.

РИМ, 6. 8. ПАТ. Стефані. Міністр закордонних справ гр. Чіяно дав нині таку устну відповідь французькому амбасадорові у справі невтручання до внутрішніх справ Еспанії: 1) Італія приймає в засаді тезу невтручання 2) Італія запитує, чи солідарність з одною з воюючих сторін, яку виявляється публичними маніфестаціями, пресовою кампанією, грошевими збірками, вербуванням добровольців і т. д. не є яскравою і небезпечною формою інтервенції? 3) Італія хоче знати, чи приречення невтручання має загальний характер і чи обов'язує лише уряди чи також приватні особи. 4) Італія хоче теж знати, чи уряд, який пропонує стриматися від інтервенції, передбачив теж способи можливої контролі виконання цього зобов'язання.

Еспанські дипльомати далі уступають.

ЛЬОНДОН, 6. 8. ПАТ. Другий секретар еспанської амбасади в Льондоні Фернанде Вілляверде подався до димісії.

НЮ ЙОРК, 6. 8. ПАТ. Ґенеральний еспанський консуль у Ню Йорку Фелікс де Ітурріба подався до димісії тому, що не годиться з політикою мадридського уряду.

Відозва грецького премієра до народу.

АТЕНИ, 6. 8. ПАТ. Грецький премієр Метаксас оголосив відозву до народу, в якій м. ін. стверджує: Парлямент, вибраний в січні 1936. р. виявився нездібним покликати уряд. Це зрозуміли комуністичні елементи, які хотіли вихіснувати це для себе. Ожиглена діяльність комуністів, що посувалася навіть до приготування держ. перевороту, створювала грізну небезпеку для суспільного устрою. Події, що склалися в травні в Солуні, були до деякої міри засовідю державного перевороту. Активність комуністів виявлялася м. ін. у пропаґанді серед війська в касарнях, де розкидали серед вояків летючки, що взивали до громадянської війни. Запримічено теж розкладову комуністичну пропаґанду у школах і серед службовиків. Протидержавна діяльність комуністів використовувала господарську кризу країни, до якої довели у великій мірі попередні уряди. В обличчі суспільної небезпеки і національної катастрофи уряд постановив завдати рішучий удар переворотовим струям, які намагаються викликати в краю кроваву громадянську війну. Уряд буде діяти скоро й енергійно, для піднесення суп. добробуту й заопікується вбогими. Кожний спротив проти діла нац. відродження Греції, яке започаткував теперішній уряд, здавлять без милосердя.

У ГРЕЦІЇ СПОКІЙ.

АТЕНИ, 6. 8. ПАТ. Вчорашній день минув в Атенах зовсім спокійно. В усьому краю не було теж ніяких інцидентів.

НОВИНКИ.

— **Машини до писання і до шиття всяких систем і прибори до них, по найдешевших цінах. Прецизійна направа машин всяких систем поручає Юліян Ломаґа — Львів, ул. Валова 11. Одинока українська фірма в тій ділянці. Наука писання на машинах.** 62-116

— **Право прилюдности на рік 1936—37** надав львівський шкільний куратор приватній, народній 6-ти клясовій школі СС. Василіянок у Львові.

71

о. О. ПРИСТАЙ.

В АМЕРИКАНСЬКОМУ ВАВИЛОНІ.

З моїм новим знайомим, о. д-ром Д. Ґулином, що був цікавою, маломовною і дуже самопевною людиною, я хутко збратався. По кількох днях нашої щирої балачки, що в Америці можна було справді класти на вагу золота, рішили ми зробити прогульку до недалекої Канади й відвідати в Торонто о. Сарматюка.

8. вересня вибрався я в дорогу разом з о. д-ром Д. Ґулином і з моєю донькою Оксаною. Поїхали ми до Ніяґари, звідтіля дальше трамваєм до найближчої пристані озера Онтаріо. Наш трамвай гнався, як шалений вдовж ріки Ніяґари. Їхав постійно вниз. Викручувався вужем там, де Ніяґара мусіла закрутами обминати скелисті гори і їх стрімкі узбіччя, щоб дістатися до свого призначення — озера Онтаріо і в ньому розплистись та закінчити своє авантюрницьке життя.

Їхати такою карколомною дорогою в дуже швидкому трамваю, що мав причіплених до себе чотири вози, належало справді до приємности, сполученої зі страхом і трепетом божим. Бо ціла та авантюра могла кожної хвилини скінчитися ще більшою несподіванкою, ми могли зне-чев'я влетіти до озера і вмить перенестись на лоно Авраама... Трамвай перебігав із великою скорістю місцями понад самим берегом озера. Хто задивився крізь вікно на плесо води, мав враження, що трамвай не їхав по рейках, а летів по бурхливих хвилях озера. Мимохіть відчували ми, немов би поза спиною розлізалася ціла гурма тих червоних, дрібних і кусливих муравлів. Брр, брр, як страшно і приємно, ще й тепер, коли згадую і пишу про це.

Несповна по одногодинній їзді, де чергувалися приємні враження зі смертельним жахом, доїхали ми до пристані, де всіли на кораблик „Корона" й поплили по озері Онтаріо просто до Торонто. Саме тоді віяв зимний вітер, а ми були по літньому, легко одягнені й тому не могли довго бути на чердаку корабля, щоб любуватися гарними видами. Донька Оксана, що фотографувала з чердака: озеро, краєвиди та ін. кораблі, перестудилася і почала сильно кашляти. Вечором прибули ми до Торонта.

З Канади винесли ми небагато нових вражінь. Бо краєвиди, дороги, міста, церкви й люди були такі самі, як і в Зл. Державах П. А. Навіть англійська мова була та сама. Тільки села мали інший характер. У Злучених Державах П. А. взагалі нема сіл в нашому розумінні. Тут є тільки так звані плейзи, тобто місцевости, де є фабрики й невеликі фарми[1] з полями, що їх управляли. Лише в деяких східних стейтах було видно трохи управлених піль, зате в західних стейтах було досить управленого поля і пасовиськ.

У Торонто була гарна мурована українська церква, хоч тоді ще недокінчена. Помешкання священика було вбоге. Сам парох, як було по ньому видко, також не жив у гараздах.

На другий день по нашому приїзді до Торонта, влаштували там виступ козаки. Між ними були й українці, мабуть донці. Пописувалися їздою на конях. Вскакували на коня в повному бігу, зіскакували, перевидувались тощо. А на закінчення пускали ріжнобарвні ракети, що й були найгарнішою точкою цілого того попису.

37. ЦЕРКОВНЕ СВЯТО В ЛАКАВАНІ.

Життя великих людей пригадує нам усім, що кожний з нас може стати великим і щось залишити своїм синам, якщо лише схочемо подбати про те. Лонгфелло

Від 1925. до 1927. року почав я скитатися по Америці, тобто переходити з одної парохії до другої і з одного клопоту до іншого. Під матеріяльним оглядом були це дуже кепські часи для мене. А що добробут людини вельми впливає на її душевний стан, то й не диво, що в тих невідрадних умовинах не міг я собі дати ради з пригнобленням. Воно могло довести людину до божевілля, колиб не писання споминів, читання книжок і зацікавлення подіями поза парохією, те все, що давало зайняття думкам і трохи відвертало увагу від життєвих невзгодин.

В тих часах я шукав кожної нагоди, щоб побачити й почути щось цікавого й повчального для нас. Одного разу довідався я з англійського бофальського часопису , що в близькім сусідстві Лакавані має відбутися святочне посвячення нового ірляндського римо-католицького костела. Часопис широко та прихильно розписався про витревалість у праці й про успіхи діяльности лакаванського пароха о. Бейкера. Я постановив поїхати туди й приглянутись там досягненням бодай в ірляндській парохії, коли годі було їх діждатися у своїй власній.

25. травня 1926. р. одягнувся я в рясу і в 10-ій год. передполуднем поїхав трамваєм до Лакавани. За годину був я вже на майдані перед справді величавим костелом. Тут було понад 30.000 народу. З великим трудом міг я перепхатися до самого костела й то лише завдяки тому, що був у священичім одязі. Перед вступом до костела стояв кордон поліції, що зі світських людей впускала тільки тих, що мали білети вступу. Інші стояли кругом костела, а молодь вилізла на телеграфічні стовпи, дерева та дахи домів.

[1] Хутір або фільварок.

— **Проща до Риму відкликана.** Без огляду на кількакратну інтервенцію Митрополичого Ординаріяту й українських послів не вдалося виєднати пашпортів, тому Організаційний Комітет подає до відома усім зголошеним, що заповіджена проща до Риму з нагоди Всесвітньої Вистави Католицької Преси не відбудеться.

— **На пошті не хочуть розуміти української мови.** Урядничка І. С. поштової агенції в Новошичах, самбірського повіту, не хоче розуміти чомусь української мови, а українцям ще з іронією відповідає так: **„że to tak samo, jakby do pana mówił ktoś po chińsku"**. Попередня урядничка, хоч походила з заходу, але дуже чемно поводилася з українськими інтересентами і старалася зрозуміти їх мову. Можеб так поштова Дирекція повчила урядничку І. С., як вона має поводитися з українськими інтересентами.

— **Районове кооперативне свято „Районової Молочарні"** в Ременові відбудеться в неділю 9. серпня ц. р. На святі відбудеться посвячення дому „Районової Молочарні". Перед полуднем відбудеться в місцевій церкві торжественна Служба Божа, відтак дефіляда й посвячення дому. Пополудні, дальша частина програми відбудеться на сокільській площі.

— **Інспекція станиславівського воеводи.** Агенція „Всхуд" подає, що станиславівський воєвода генерал Паславек перевів дня 3 ц.м. в год. 8. вранці в станиславівськім скарбовім уряді і в окружнім гірськім уряді інспекцію, щоби ствердити, чи всі урядовці придержуються точности.

— **З Березн на волю вийшов** д-р Мех, віцепрезидент Стронніцтва Народового у Кракові. Його вислали були по „мисьленіцкім заязді".

— **Львівська хроніка.** Авто ч. 818 наїхало на 14-літнього хлопця Сальомона Каца, який зломив ногу. Шофер відвіз хлопця до шпиталю. — На вулиці Бальоновій напало трьох невідомих осібняків на Кароля Ґромка і пробили його ножем. За ними шукає поліція. — До склепу Ціммермана при вул. Сапіги 5а вломилися злодії і вкрали галянтерійний товар вартости 1.143 зол. Тої самої ночі обікрали теж Ізраеля Шварца при вул. Кентшинського 15. Шварцові вкрали 10 пар муж. черевиків і 20 пар пантофлів.

— **Украли небіжку.** Минулої неділі вмерла на відпусті в Кентах Марія Ґадова. Тіло небіжки відставили до трупарні в Бельську. На другий день ствердили, що невідомі люди вкрали в ночі трупа. Слід притім відмітити, що небіжка не мала ближчої рідні, ні знайомих.

— **Краєва хроніка.** Учениця 8-ої кляси самбірської гімназії, Катерина Крокосінська з Дубина втопилась підчас купелі в Бистриці. — У державному тартаку в Завої біля Калуша викрили надужиття на кільканацять тисяч зол. У звязку з тим арештували директора тартаку Йосифа Вольфрама та замкнули його у станиславівській вязниці. — У Семянівці пов. Львів повісився 41-літній робітник Франц Даєдзіц з причини паралižу ноги. — Біля Станиславова кинувся під поїзд Микола Іваницький з Калуша, що нездужав на сухоти. Колеса відтяли йому обі руки. Нещасного відвезли до шпиталю. — Микола Гайдук і Стан. Домбський з Петликовець Старих, пов. Бучач, дістали атаку божевілля з причини спеки. Інтервеніював повітовий лікар. — У почтовому уряді в Станиславові постріливсь з револьверу почтовець Іван Франковський. — В амбуляторії залізничої лікарні у Станиславові підрізав собі горло й жили залізничий емерит Севастіян Слободян. — У лісі гром. Суходіл (Станиславівщина) найшли трупа Юрка Магаса, вже майже зогнилого, тому годі устійнити причину смерти. Як підозрілого в убивстві арештували Ів. Свища, що пас вівці з Магасом.

— **Злодії — пристрасні курці.** У Львові почалася судова розправа за крадіж 89.000 штук „Памесів" на шкоду тютюневої гуртівні при вул. Шпиталь.... Розправу відкладали вже двічі, тому що не було головного виновника Йосифа Бубеля, вивезеного ще в квітні до Берези. Бубелу привели на розправу свіжо виголеного, елегантно одягненого з ондульованою причіскою. Крім нього обвинувачують ще кількох львівських і тернопільських пасерів.

— **Самогубство поліціянта.** Пшодовнік поліції Владислав Кшисяк, літ 60, навинув собі на руку один кінець дроту, а до другого привязав камінь і перекинув його через трамваєві проводи і згинув на місці.

— **Поїзд розторощив фіру,** на якій їхала жінка і шестеро дітей. Через залізничі тори переїздила Малгожата Цьвек і 6 дітей. Раптом надїхав особовий поїзд. Залізничий сторож намагався задержати коня, одначе це йому не вдалося. Жінка хотіла рятувати дволітню дитину, віскочила з фіри й упала просто під льокомотиву. Дитину врятував в останній хвилині залізничник. Інші діти ранені. Вина за нещастя спадає з будника Борсалка, якого теж арештували.

— **Хуртовина перекинула людей до СССР.** У несвежському повіті лютувала пів години хуртовина, що заподіяла великі шкоди в 10 селах. Дощ позамулював огороди, поля понищені зовсім. Скільки людей згинуло покищо невідомо. Вихор перекинув на большевицький бік кільканацять осіб.

— **Землетрус в Ужгороді.** В неділю 2. серпня ц. р. коло год. 9,30 вечором мешканці Ужгороду відчули сильний землетрус, який тривав дві-три хвилини. Від землетрусу побудилося багато мешканців зі сну, а кухонне начиння попадало на землю. На вулицях попадали на землю вивіски з багатьох крамниць. Легкий землетрус відчули в Ужгороді минулого четверга. Оба землетруси мають свій центр у вульканічних масивах Карпат Виґорляту. Державний Геофізикальний Інститут у Празі звернувся з покликом до всіх, які чули землетрус, щоб надіслали йому свої помічення.

— **Не хоче, щоб цілували її в руку.** В одним із латвійських щоденників у Ризі появилася на днях оповістка такого змісту: „Прохаю ввічливо, але зовсім рішучо всіх, хто має зі мною приватне чи урядове діло, при привітанні та прощанні не цілувати мене в руку. Альма Гірш". Слід зазначити, що Альма Гірш у Ризі відома громадянка та є віцепрезиденткою великого акційного товариства.

— **Прилюдна мораль підчас спеки.** Румунська поліція в Чернівцях заборонила жінкам ходити на вулицях без панчіх і з короткими рукавами, а мужчинам без маринарок і в сорочках з короткими рукавами. Крім того заборонили розпинати сорочки на грудях. Неслухняних жде кара. Слід пригадати, що в Чернівцях спека доходить до 50 ст. на сонці.

— **Шаховий турнір** у Зандвоорт (Голяндія) покінчився перемогою американського шахіста Фінебса, що добув 8 і ½ пункту. Друге місце заняв еспанець д-р Есве. Новий мистець їде до Англії на турнір, що в ньому гратимуть Альохін, Капабляика і інші.

— **Залізнича катастрофа в Болгарії.** Під Девуновом завалився залізничий міст у менті, коли ним переїздив поїзд. Кілька вагонів упало до ріки. Поверх 20 осіб поранилось, з цього 8 тяжко.

— **Малу Шерлі** намагалися схопити т. зв. кіднапери. Американська поліція арештувала 16-літнього Віллярда Повела, що намагався схопити малу фільмову зірку Шерлі Темпль. Батько малої Шерлі заявив поліції, що він одержав письмо, в якому домагаються від нього, щоб він полетів літаком у стейт Небраска і скинув біля міста Ґрант пакет із 25.000 долярів. Якщо не виконає цього, його доньку викрадуть. Поліційні аґенти устійнили на підставі листового паперу місто й крамницю, де куплено цей папір. Таким чином попали на слід Повела, який теж признався, що вислав лист, але заперечив, будімто він домагався грошей. Це покищо перша погроза. Родичі малої Шерлі стараються, щоб вона жила, як усі інші діти і в вільнім часі від фільмувань мала Шерлі, що має тепер 8 літ, ходить до школи.

— **Памятник Леонідові.** Після XI. Олімпіяди в Берліні відбудеться в грецькому місті Спарті велике народне свято. Греки, які живуть в Америці, зібрали великі гроші, за які на головній площі Спарти побудують величавий памятник першому грецькому народньому героєві Леонідові та його 300 воякам. З нагоди того свята будуть відбуватися ріжні ігри, що пригадуватимуть геройського оборонця Термопільського просмика. М. ін. виступить 300 молодих спартанців в одягах колишніх спартанських гоплітів, при звуках старинної грецької військової музики. Як у старинних грецьких часах був звичай, обсиплять вояків цвітами жінки й дівчата спартанки із бальконів домів. Потім 300 дівчат приступить до юнаків і кожна стане поруч одного й оба гурти на переміну співатимуть старинні грецькі пісні, які співали при розлуці вояків із їх рідними, як відходили у бій. Опісля юнаки — самособою лише символічно — підуть у бій до Термопілів. Відограється, також лише як ігра, і сам бій у термопільському просмику. Цю точку програми виконає баталіон евзонів, що стоїть залогою у Спарті. На закінчення свята засадять триста кипарисів, які підливають водою з Евротоса, на спогад 300 спартанських синів, що згинули тому 2416 літ.

— **Ріжні вістки.** В Парижі помер відомий піонір авіяції Людвик Блеріо, що в 1909 р. перший перелетів понад канал Ля Манш. — В австралійських школах установлено новий предмет: як варити, — обовязковий не тільки для дівчат, але й для хлопців.

—o—

ДИВОГЛЯДИ.

ЖІНКА СХОПИЛА МУЖЧИНУ

Колись це належало навіть до „доброго тону" схопити собі жінку. Сьогодні змінилися часи, змінюються теж погляди. Такого переконання набрала парижанка Івонна Волю і рішилася схопити свого коханого. 26-літній Адольф Арлен кермував одним із відділів великого магазину. Івонна залюбилась у ньому по самі вуха. І Арлен не був від цього, тільки вроджена нерішучість стояла йому на дорозі до щастя. Він хитався у своїх любовних переконаннях, тим більше, що побоювався жінок сильно виспортованих. Івонна рішила сама покермувати долею. Запропонувала Арленові невеличку прогульку літаком. Івонна мала власний літак і гордилася тим, що вміє ним кермувати. — Ми полетимо тільки над беріг моря, а на вечір будемо в Парижі.

Вилетіли з летовища в Бурже. Адольф тішився летом, як мала дитина. Однак, коли почали летіти понад морем, а береги давно скрились у синій мряці, Арленові зробилось дещо моторошно. Коли ж зовсім стемніло і в далі заблестіли вогні, він несміливо запитався: — Скоро будемо в Парижі?

І щойно тоді енергійна летунка призналась:

— Ми доволі далеко від Парижа. Перед нами вогні норвежських сіл. Якщо не будете хвилюватись, можемо знизитись над цим прегарним фіордом.

Івонна була не тільки доброю летункою, але й добрим знавцем людської душі. По кількох днях вони обоє повінчались.

—o—

Дописи.

САМБІРЩИНА.

Будують костели по українських селах. В українській парохії Пруси-Новошичі, самбірського повіту, жило до війни кілька українських родин латинського обряду, непольського походження, які дітей своїх хрестили в церкві й між українцями обох обрядів панувала зразкова згода. Негайно по війні вибудовано доволі величавий костел на полі дідича Стшелецького в Новошичах і цей костел кільканацять літ був замкнений, бо якось не можна було знайти фондів на вдержання польського священика, який мав обслуговувати ледви кілька родин. Щойно в неділю 26. липня ц. р. відправлено перше богослуження в приявности самбірського старости. Побіч нього засів теж місцевий гр. кат. парох о. Н. Гарбовський, який у своїй церкві відправив тиху Службу Божу і негайно від'їхав самоходом дідича до костела. Підчас проповіди новий польський священик вичислив доокомичні села, які належатимуть до його парохії, а в яких крім поляків-учителів нема інших поляків. Сам ксьондз замешкав на постійне в домі місцевого дідича. Недалеко, бо 3 км. від Новошич є друга польська парохія в Дублянах. Треба згадати, що в Новошичах вибудували по війні „Дом Людови", є теж кооператива „Кулка рольнічего", в цього року зорганізували польський дитячий садок. До цього садку ходять теж українські діти, бо там дають даром три рази денно їду. Тепер місцеві латинники відвернулися від українців, вважаючи себе за громадян вищої кляси. Чому українські установи, а в першу чергу Кружок „Рідної Школи" в Самборі не заінтересуються долею українських дітей в Новошичах?

СТАНИСЛАВІВ.

Гостина хору Д. Котка. Мин. суботи виступив хор під проводом Д. Котка в салі „Сокола" з одним концертом. Слід зазначити, що публика приняла концерт з захопленням, хоч хорові ще покищо далеко до цієї першої „шістнадцятки" з перед кількох літ. Маємо надію, що то доповненні хору (особливо басів), виступ цього хору за кордоном не принесе нам встиду. **Б. Л.**

До всіх, що перебувають тепер на вакаціях: Нехай Ваш побут зазначиться корисним ділом! Де ще нема рідношкільної організації, там заложіть діяльний кружок „Рідної Школи", де він є, але несправний — там його оживіть!

ЯРЕМЧЕ.

Концерт хору Д. Котка. Цього року в Яремчу був тільки один концерт п. І. Шмериковської-Приймової. Завсіди наші сусіди — арійці й неарійці — часто влаштовують мистецькі імпрези. 4. серпня ц. р. приїхав до Яремча хор Дмитра Котка і дав один концерт. Програма концерту багата й ріжноманітна. До програми входили твори наших композиторів, народні та козацькі пісні і канти. Деякі точки (Стецевка „Прометей", Нішинського „Ой закувала", кант „Страшний Суд", „Через поле широкеє" ар. Котка) викликували у слухачів бурю оплесків. Теперішній склад хору Д. Котка зовсім новий. Сили свіжі, молоді, голосово ріжнородні. На увагу заслугують: добрий барітон і гарно-мягкий ліричний тенор. Зачуваємо, що цими днями ввійде в склад хору добрий бас-октавіст. Салю виповнили самі українці-літники з Яремча, Дори, Ямного, Каміня Довбуша. Поляки і жиди були солідарні, бо жодного не було. Добра наука для нас! Хор іде на дальші виступи до Микуличина, Ворохти, Жабя, Косова, Кут, Снятина і т. д. Бажаємо успіхів. **М. О.**

Спорт.

УКРАЇНА — ГІРКА (СТАНИСЛАВІВ).

Відплатні товариські змагання між цими дружинами відбудуться в неділю 9. серпня ц. р. в год. 5. попол. на грищі Чорних. Гірка, це мистець Станиславова, а відтак мистець станиславівської округи, тепер в дуже добрій формі і хоче доконче зреванжуватися за весняну поразку з Україною на власному грищі в Станиславові (7:1). Тому змагання будуть дуже цікаві.

В год. 3. попол. відбудуться змагання: Стан — Україна II.

КРАЄВІ СИТКІВКОВІ ЗМАГАННЯ.

Краєві ситківкові змагання організує цього року на доручення Українського Спортового Союзу Львівський Клюб Ситківкарів. Змагання відбудуться у Львові в днях 28, 29. та 30. серпня на токах Л. К. С. на площі Сокола-Батька. Зголошення до змагань надсилати до дня 25. ц. м. на адресу: М-р Степан Рожанковський, Львів, вул. Домініканська 11. (Змагуни зпоза Львова подадуть теж, чи потребують нічлігів).

Львівський Клюб Ситківкарів подбав про основну направу токів на пл. С.-Б. і вже в найближчу неділю віддає їх до ужитку наших ситківкарів. Подаємо до відома, що члени Львівського Клюбу Ситківкарів користають з 50 проц. знижки так, що оплата за 1 годину гри виносить 25 сот.

Сподіємося, що наші ситківкарі часто відвідуватимуть наші токи, користаючи з великої знижки. Головні змагуни, що бажають виступити на краєвих ситківкових змаганнях, будуть мати змогу перевести свою вправу вже на змаговому тоці.

Вже третій рік не було у нас ситківкових змагань. Тому цьогорічні краєві ситківкові змагання викликують небуденне зацікавлення і між змагунами і між прихильниками ситківкового спорту. На цьогорічних змаганнях буде боротьба між молодими змагунами та старими ситківковими ветеранами.

ШМЕЛІНҐ ПОЛЕТІВ ДО АМЕРИКИ.

Макс Шмелінґ полетів на повітреплаві „Гінденбурґ" до Ню Йорку, щоб заздалегідь приготовитися до змагань з Браддоком. Негайно по приїзді почне він посилений тренінґ.

Нові книжки й журнали.

Jan Żurad: PRACOWNICZE ZAROBKI i ustawowe potrącenia w przedsiębiorstwach prywatnych od 1. lutego 1936 roku. Gotowe wyliczenia do list płacy i wypłat zarobków pracowników umysłowych i robotników. Warszawa, ul. Chłodna 37, 1936. Стор. 49 ф. 8°. В цій дуже потрібній книжці умовим робітникам автор подає найважніші вістки про заробітки, публичні чинитьби, таблі платень та ріжних оплат умових робітників при платні від 30 до 2.000 зол. місячно. Подає теж перечислення місячних заробітків на тижневі і процентову таблю доходового податку від платень, який обовязує від 1. січня ц. р. Ціна 2 зол.

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає.

Театри.

Український Національний Хор під мист. проводом Дм. Котка.
9. VIII. Ябловів.
10. VIII. Коломия.

Великий Театр:
Нечинний.

Театр Ріжнородностей:
Пятниця, 7. VIII. год. 8. веч. „Мадощо не пошлюбив ніч".

Кіна.

АПОЛЬО: „Князь Воронцов" із Бриґідою Гельм.
АТЛЯНТИК: „Сонатаї".
ВАНДА: 1) „Гануся", 2) „Погоня за тінню".
ҐРАЖИНА: „Остання стійка" і „Що чоловік робить в ночі".
КАСІНО: „Візьми моє серце" з Джітою Альпар.
КОПЕРНИК: Чу-Чін-Чав" з Анною-Мей-Вонґ".
МАРУСЕНЬКА: „Симфонія праці" і „За хвилину щастя".
МЕТРО: „Тепер і завсіди" з Шерлі Темпль, комедія „Не грай у бріджа".
МІРАЖ: „Світ належить до тебе" і „Додек на фронті".
МУЗА: нечинне з причини реконструкції.
ПАКС: Нечинне.
ПАЛЯС: „Арцидьоквай", „Руки на столі".
ПАН: „Кохаю всі жінки" з Кепурою.
РАЙ: „Авок".
СВІТ: „Наскок на Конго".
СТИЛЕВЕ: „Без назвиська", ревія „Олімпіяда весельчаків".
ТОН: „Шангай" і „Жінка двох чоловіків".
УЛХА: „Кабінет воскових фігур" і ревія.
ХИМЕРА: „Кохання для початкуючих".

ФОТОПЛЯСТІКОН.

(пл. Марійська 5.)
„Еспанія".

ЗАКОРДОННЕ РАДІО.

Пятниця, 7. серпня 1938.

Відень (506,8) 12.00, 13.30, 22.20 Концерт, 15.20 Тріо на форт., скр., віол. Бетовена, 17.30 Солісти, скр., форт., 20.00 Комедія, **Прага** (470,2) 16.10, 17.15, 20.45 Концерт, **Париж** (1648) 11.30, 13.00 Симф. музика, 20.45 „Івась флетист" ком. оп. Гана, **Білгород** (437,3) 12.00 Нар. музика, 13.15, 17.00 Сп. ресітал, 22.30 Нар. пісні, **Берлін** (356,7) 8.00 Розр. музика, 15.00 Солісти. форт., барит., 17.35 „Крайслеріяна" на форт. Шумана, 19.00 Розр. музика, **Кеніґсвустерґавзен** (1571) 9.00 Солісти, барит., форт., скр., гітара, 14.00, 15.00 Музика, 21.00 Танки всього світа, **Будапешт** (549,5) 13.30, 22.25 Циг. музика, 18.30 Форт. ресітал, 20.30 Скрипка, **Мілано** (368,6) 11.30 Легка музика, 13.10 Популярна музика, 20.40 Камер. концерт, **Рим** (420,8) 13.10 Легка музика, 17.15 Вок.-інстр. концерт, 20,40 „Джіґолете" оп. Леґара.

Субота, 8. серпня 1936.

Відень (506,8) 12.00, 13.35 Концерт, 16.00 Концерт цитристів, 17.05 „Нірнберські співці" оп. Ваґнера, **Прага** (470,2) 11.05 Легка музика, 21.20 Скрипка, **Париж** (1648) 11.00 Легка музика, 21.00 Вок. квартет, 22.45 Танкова музика, **Білгород** (437,3) 22.30 Нар. пісні, **Берлін** (356,7) 8.00 Концерт: сопран, скр., форт., 10.00 Розр. музика, 14.00 З опер: „Нічліг у Ґренаді" оп. Кройцера, „Голяндець-скиталець" оп. Ваґнера, „Продана наречена" оп. Сметани, 16.00 Весела авдиція, 18.00 Музика з часів Бідермаєра, **Кеніґсвустерґавзен** (1571) 10.00 Розр. концерт, 12.00, 14.00, 22.45 Музика, 20.00 Веселий вечір, тенор, бандоніон, саксофоністи, **Будапешт** (549,5) 12.30 Форт. ресітал, 19.00 Спів, **Мілано** (365,6) 11.30 Легка музика, 16.40 Розр. музика, 20,45 „Ля ботеґа де кафе" „Сіор Тодаро Бронтольон", „Ля баруфе кіозоте" ком. Ґольдонія, **Рим** (420,8) 13.15 Розр. музика, 16.40 Вок.-інстр. концерт, 21.30 Симф. концерт.

ЛЬВІВСЬКЕ РАДІО.

Пятниця, 7. серпня 1936.

12.03 Туристичний інформатор, 12.08 Життя товариства. 12.13 Полудневий денник, 12.23 Танок в опері, гр. пл., 14.30 Щось на десер, гр. пл., 15.30 Спортові вістки, 15.45 Гутірка з горцями, 16.00 Концерт солістів, форт., скр., 16.45 Варшавські акад. школи, 17.00 Концерт камер. орх., 17.50 Спорт. порадник, 18.00 Нема краю над Поділля, відчит Карла Куриллюка, 18.10 Музика з гр. пл., 18.25 Програмова скринька, 18.35 Програма на завтра, 18.40 Реклям. концерт, 18.45 Актуальна гутірка, 18.50 Бюро студій розмовляє зі слухачами, 19.00 Фр. Ліст — борець ром. ідеалів, словно-муз. монтаж, 20.30 Із Голготи легіонів, Андр. Струґа, 20.45 Вечірній денник, 20.55 Актуальна гутірка, 21.00 Розр. концерт камер. орх. і солістів, 22.00 Вістки з Олімпіяди, 22.30 Спортові вістки, 22.35 Танкова музика, 23.00 Закінчення авдицій.

Субота, 8. серпня 1936.

11.57 Сиґнал часу, 12.03 Огляд видань, 12.13 Полудневий денник, 12.23 Орх. концерт, 14.30 Концерт бажань, 15.35 Господарські вістки, 15.45 „Два Михайли на вакаціях" гутірка для дітей, 16.00 Концерт солістів, скр., баритон, форт., 16.45 Рибарським байдаком на риболовлю, 17.00 Концерт симф. орх., 17.50 Берегами Пруту до Говерлі, виг. Михайлина Грекович, 18.00 Сільва рерум, 18.05 Арії та пісні з супр. форт., 18.25 Фейл.: Ліст і Польща, 18.35 Програма на завтра, 18.40 Реклям. концерт, 18.50 Актуальна гутірка, 19.00 Концерт орх., спів, 20.15 Літні інвестиції, 20.45 Вечірній денник; 20.55 Актуальна гутірка, 21.00 Форт. ресітал. 21.30 „Геніометер" гумореска, 22.00 Трансм. з Олімпіяди, 22.30 Спортові вістки, 22.35 Танкова музика, в вик. орх.. 23.00 Танкова муз. з гр. пл.

Оголошуйтеся в найстаршім укр. щоденнику „ДІЛО"!

БІРЖА.

Варшава (ПАТ)

ГРОШІ.

Купно — продажа: Бельґи бельґ. 89.73—89.30, Дол. американські 5.32.50 — 5.29.50, Дол. канад. 5.30.50 — 5.27.50, Фльорени голянд. 361.47 — 359.75, Франки фр. 35.08 — 34.92, Франки шв. 173.74 — 172.80, Фунти англ. 26.73 — 26.57, Гульдени данціґські 100.20 — 99.80, Корони чеські 20.10—19.70, Корони данські 119.29, 118.45, Корони норв. 134.28—133.30, Кор. шв. 137.73—136.75, Ліри італ. 36—34, Марки фінл. 11.78—11.60, Марки нім. 143 — 139, Песети еспан. не нотовані, Шил. австр. 99 — 98, Марки нім. срібні 152—147.

Акції.

Банк Польський 95,50, Цукор 28.50, Стараховичі 30.75—31.25, Габербуш 41.

Папери.

3 інвест. 1. ем. 62, серії 75, 5 прц. конв. 45—45.25, 7стаб. 45.50.

Заставні листи.

5 прц. Гіпот. 46, 4 і пів прц. Гіпот. 40.50, 4 прц. Гіпот. 38, 4 і пів прц. ТКЗ. 40.50, 4 прц. ТКЗ. 37.50, 4 і пів прц. БГК. 61.50, 4 прц. БГК. 61.50, 4 і пів прц. Ком. 49, 4 прц. Кол. 44.

Доларівка 47—48; Прем. 1. ем. 62—62.50, Прем. 2. ем. 61—62.

Збіже.

Ціни льоко Львів	від до
Пшениця одн.	20.00—20.50
Пшениця зб.	19.50—19.75

Інші курси без змін.

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ".

„Маслосоюз" повідомляє, що від дня 6. серпня ц. р. кооперативам платить за: льоко Львів.

1 кг. масла десерового бльок. 1 без опакування	2.35	зол.
кг. масла десер. бочкового включно з бочк. опакуванням	2.40	„
1 кг. масла експорт. включно з експортовим опакуванням дає зачет	2.40	„
1 л. молока від 10. VII . . .	0.14	„
1 к. яєць	2.55	„

Тенденція на масло сильна, на молоко і на яйця вдержана.

Маслосоюз повідомляє, що в дні 6. VIII. ц. р. платить своїм доставцям за 1 кг. живої птиці, льоко подвіря птахорізні „М. С." у Львові, (пл. Більчевського ч. 3) такі ціни:

Курята 1. кл. щойно від 0.80 кг. вгору	1.00	„
Курки без остріґ 1. кл.	0.90	„
Качки молоді, товсті 1. кл.	0.95	„

Ціни денні.
Приймає птицю тільки першої кляси. Гірших сортів рішуче не приймає.

НАЙДУТЬ ПРАЦЮ

ПОСАДУ від зол. 150 місячно дам за позичку до підприємства від зол. 7,000 вгору. Зголош. до „Діла" під „Певність". 2476 1-3

Подяка.

Всім, що виявили нам співчуття у тяжкій хвилині передчасної смерти нашого Найдорожчого Мужа і Батька, і взяли участь у похоронах бл. п. Покійного — адвоката Мр. Жиґмонта Івана Ерденберґера у Стрию дня 28. VII. ц. р., зокрема о. пароховї Синицькому, о. катехитові Хиринському, о. катехитові Дишинському і пп.: Др. Думінові і Др. Пресерові, делеґатам Ради Адвокатської — складаємо цим щиру подяку. **Рідна**

МАТРИМОНІЯЛЬНІ

ІНТЕЛІГЕНТНА, вдова, пристійна, високого росту, гарно збудована, 50-літн. урядничка нар. установи, з гарною платнею і кількатисячним майном — шукає у цілі супружа українця поверх 50 літ, бездітного вдівця або кавалєра, культурного, лагідної, інтелігентної вдачі, високого, пристійного вигляду, на становищі або емерита. Зголош. зі знимкою до Адм. „Діла" під „Серіозність". 2-1

РІЖНІ

КАПІТАЛ ДО 12 ТИСЯЧ ЗОЛОТИХ ШУКАЄ ПРОПОЗИЦІЙ. Зголош. до „Діла" під „Ґарантія". 2474 1-3

ПРОПУКЛИНОВІ БАНДАЖІ гумові черевні, ниркові, проти усування матиці під ґарантією виконує відоме **УКР. ОРТОПЕДИЧНЕ ЗАВЕДЕННЯ ІВАНА УГРИНА** Львів, вул. Вірменська ч. 15. 1611 45-8

ОГОЛОШЕННЯ.

ОПЕРАТОР
Д-р Х. Шараґе
Львів, вул. Яґайлонська 20.
вернув.

ПІТ
НІГ, РУК, ПАХВИН
і т. п. зникне при вживанні спеціяльного певного і нешкідливого патент пудру **„CSAVE" 50 сот.**
Пробний пакет. **Перфумерія**
С. ФЕДЕРА
ЛЬВІВ, ВУЛ. СИКСТУСЬКА 7
1288 Філія: КОПЕРНИКА 15 а.

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Вид. Спілки „Діло". Львів, Ринок 10.